

Utlåtande 2008:5 RI (Dnr 307-4721/2007)

Revidering av säkerhetspolicy för Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Säkerhetspolicy för Stockholms stad godkänns, bilaga. Föreliggande policy ersätter Policy för säkerhetsarbetet i Stockholms stad (utl. 1993:203).
2. Kommunstyrelsen åläggs uppgiften att utöva den lagstadgade tillsynen över stadens säkerhetsskydd. Uppgiften ska utföras av en säkerhetsskyddschef underställd myndighetschefen.
3. Ärendet Beredskapsfrågor i Stockholms stad (Dnr 1586/1998) som beslutades av kommunfullmäktige den 31 maj 1999 upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut ovan, följande

1. Stadsdirektören beslutar om riktlinjer och anvisningar för säkerhetspolicy.
2. Kommunstyrelsens risk- och säkerhetssamordnare, Tom Setterwall, utses som säkerhetsskyddschef i Stockholms stad.
3. Stadsledningskontorets administrativa chef, Anita Lidberg, utses som ersättare för säkerhetsskyddschefen.
4. Stadsdirektören ges i uppdrag att ta fram en plan med tillhörande organisation och ansvarsfördelning för stadens säkerhetsskyddsarbete.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Stockholms stads säkerhetspolicy antogs av kommunfullmäktige 1993. Policyn från 1993 har förlorat i aktualitet bland annat på grund av ny lagstiftning inom området. Föreliggande policy utgår i första hand från *kommunallagen, lag om skydd mot olyckor, lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting* samt *arbetsmiljölagen*.

Föreliggande policy omfattar all verksamhet inom staden, och anger stadens inriktning för säkerhetsarbetet och betonar att staden ska verka för att Stockholm är en trygg och säker stad att bo, arbeta och vistas i. Policyn anger att god säkerhet ska uppnås i stadens verksamheter och dess ansvarsområden samt att konsekvenser av de skador som uppkommer minimeras och kostnader minskas.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och arbetats fram i samverkan med S:t Erik Försäkrings AB och Stockholms brandförsvaret.

Mina synpunkter

Målet för stadens säkerhetsarbete är att tillförsäkra anställda, brukare/kunder, invånare, och andra aktörer en god säkerhetsnivå. Föreliggande policyförändringar sker på grund av förändrad lagstiftning. Under 2008 kommer ett större säkerhetsprogram för staden att arbetas fram i samråd med samtliga nämnder och styrelser. Från och med 2008 ska dessutom samtliga nämnder och styrelser i det integrerade ledningssystemet genomföra sårbarhetsanalyser. I och med det arbete som startade 2007 och fortsätter 2008 kommer staden att komma till rätta med de säkerhetsbrister som staden uppvisade i utgången av 2006. Föreliggande revidering av policy är ett viktigt steg i det arbetet.

Bilaga

Stockholms stads säkerhetspolicy.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Återremittera ärendet

2. En ny utvidgad säkerhetspolicy arbetas fram med ett vidare säkerhetsbegrepp i enlighet med nedanstående.
3. Uppdra åt kommunstyrelsen att tillsätta en kommission enligt nedanstående.
4. Initiera en risk och sårbarhetsanalys med anledning av klimatförändringarna enligt nedanstående.
5. Därutöver anföra följande.

Alla nämnder och styrelser måste kontinuerligt förebygga risker och hot genom ett aktivt och medvetet säkerhetsarbete. En säkerhetspolicy måste ge vägledning kring alla de olika hot och risker som kommunala verksamheter kan utsättas för. Ett ökande hot är klimatförändringarna. Arbetet kring detta bör läggas till övriga riskanalyser som säkerhetspolicyen redan beskriver.

Stockholm stad behöver inte bara ett krisledningssystem för när krisen inträffar. Vi behöver också mycket bättre förebygga kriserna genom att bygga rätt, gräva rätt och planera för framtidens hot och risker. Att vara rätt förberedd och att ha förebyggt i tid är avgörande. Vi måste arbeta gemensamt för att strategiskt och långsikt, men börja i tid, för att rusta Stockholm bättre mot framtida risker. Om det som inte får hända ändå händer, ska vi alla, oavsett politisk uppfattning, med gott samvete kunna säga att vi har gjort vad vi har kunnat. Idag finns det ingen politiker i staden som har tillräcklig överblick eller kunskap på detta område för att kunna fatta nödvändiga beslut.

Kanske är det största hotet mot Stockholm idag klimatförändringarna. Bara för några år sedan var Riddarfjärden endast fem centimeter från att rinna ned i Gamla stans tunnelbana. Och framtidens temperaturförändringar, nya nederbördsmonster och risker för översvämningar, ras och hårda vindar gör att vi redan idag måste se över hur vi bygger staden, planerar för dagvattenhantering, gräver tunnlar, med mera. Vad händer när Mälaren svämmar över redan i januari när det inte längre snöar utan regnar istället? Hur skyddade är våra nedgrävda elledningar, tunnelbanan och dagvattensystemet? Och har vi verkligen dimensionerat våra system för att kunna ta hand om och minimera skador när det värsta händer?

En Kommission för att förebygga kriser bör snarast tillsättas för att kunna följa det stadsövergripande nödvändiga arbetet som ska förebygga kriser i Stockholm stad. I kommissionen ska alla politiska partier i Stadshuset ingå och dess första uppgift ska vara att ta fram direktiv för en risk- och sårbarhetsanalys för staden. Analyserandet ska ske kontinuerligt och kommissionen ska permanentas eftersom förutsättningar, prognoser och stadsplanering hela tiden förändras och utvecklas. Med analyser och delrapporter som underlag ska kommissionen sedan kunna öka kunskapen om och ge nämnder och kommunstyrelse/kommunfullmäktige beslutsunderlag inför nödvändiga beslut.

Ett sådant arbete som här beskrivits förutsätter att ett vidare säkerhetsbegrepp blir utgångspunkt för stadens säkerhetsarbete än vad föredragande borgarrådets förslag till säkerhetspolicy för Stockholms stad inrymmer.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Säkerhetspolicy för Stockholms stad godkänns, bilaga. Föreliggande policy ersätter Policy för säkerhetsarbetet i Stockholms stad (utl. 1993:203).
2. Kommunstyrelsen åläggs uppgiften att utöva den lagstadgade tillsynen över stadens säkerhetsskydd. Uppgiften ska utföras av en säkerhetsskyddschef underställd myndighetschefen.
3. Ärendet Beredskapsfrågor i Stockholms stad (Dnr 1586/1998) som beslutades av kommunfullmäktige den 31 maj 1999 upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut ovan, följande

1. Stadsdirektören beslutar om riktlinjer och anvisningar för säkerhetspolicy.
2. Kommunstyrelsens risk- och säkerhetssamordnare, Tom Setterwall, utses som säkerhetsskyddschef i Stockholms stad.
3. Stadsledningskontorets administrativa chef, Anita Lidberg, utses som ersättare för säkerhetsskyddschefen.
4. Stadsdirektören ges i uppdrag att ta fram en plan med tillhörande organisation och ansvarsfördelning för stadens säkerhetsskyddsarbete.

Stockholm den 9 januari 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
CARIN JÄMTIN

Kristina Axén Olin

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Teres Lindberg* och *Malte Sigemalm* (alla s) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. återremittera ärendet

2. omarbete säkerhetspolicyn med utgångspunkt från nya, komplexa hot såsom klimathotet
3. uppdra åt kommunstyrelsen att utse en politisk styrgrupp som ska leda det strategiska och långsiktiga arbetet med att minska stadens klimatpåverkan och de redan pågående klimatförändringarnas effekter i Stockholm
4. påskynda kommunstyrelsens uppdrag i budgeten 2008 med att analysera hur ett förändrat klimat kan påverka Stockholms stad utifrån den statliga klimat- och sårbarhetsutredningen som en väsentlig del av genomförandet av Stockholms stads risk- och sårbarhetsanalys
5. därutöver anföra följande:

De pågående klimatförändringarna innebär nya förutsättningar för räddnings- och säkerhetsarbetet i staden och påverkar både det förebyggande arbetet och katastrofarbetet. Klimathotet är ett av de största och svåraste hoten för Stockholm idag och för framtiden.

Vi vill särskilt lyfta fram det förebyggande arbetet så att hoten och effekterna kan undvikas.

Klimatförändringarna innebär nya risker i Stockholm, särskilt utifrån stadens vattennära läge. I statens Klimat- och sårbarhetsutredning påpekas behovet av åtgärder för att anpassa samhället till dessa risker. Vi anser att skyddet mot effekterna av klimatförändringar, t ex kraftiga oväder, översvämningar och rasrisker, tydligare måste beaktas i staden. Förekomst av extremväder kan leda till kris- och katastrofsituationer som kräver kunskap om och beredskap för att hantera extraordinära händelser. Parallellt måste klimatförändringarna motas aktivt från början genom kraftiga åtgärder för att minska utsläppen av klimatgaser för att förhindra att naturkatastrofer och extrema väder ökar i antal och storlek i Stockholm.

Vi anser att en politisk styrgrupp mot klimatpåverkan ska inrättas centralt för att se till att staden satsar strategiskt och långsiktigt på att minska stadens klimatpåverkan och på att hantera och förebygga de redan pågående klimatförändringarnas effekter i Stockholm. Styrgruppen ska strategiskt leda och verka för att stadens verksamheter kraftfullt satsar strategiskt och konkret på både klimatförebyggande åtgärder och klimatanpassningsåtgärder.

Alla kommuner måste göra en risk- och sårbarhetsanalys enligt LSO (lagen om skydd mot olyckor). Stadsledningskontoret bör snarast genomföra en sådan analys för Stockholm. Arbetet bör leda till att konkreta åtgärder identifieras för verksamheterna på lång och kort sikt. Åtgärderna bör kostnadsuppskattas. Dessa kostnader bör ställas mot de kostnader som uppstår om anpassningsåtgärder inte görs, t ex kostnader för översvämning i tunnlar och mark.

Enligt budgeten 2008 ska kommunstyrelsen ansvara för att analysera hur ett förändrat klimat kan påverka Stockholms stad i linje med den statliga klimat- och sårbarhetsutredningens delrapport och slutrapport. Detta bör utgöra en väsentlig del av risk- och sårbarhetsanalysen.

ÄRENDET

Stockholms stads säkerhetspolicy antogs av kommunfullmäktige 1993. Policyn från 1993 har förlorat i aktualitet bland annat på grund av ny lagstiftning inom området. Föreliggande policy utgår i första hand från *kommunallagen, lag om skydd mot olyckor, lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting* samt *arbetsmiljölagen*.

Staden har ansvar för att den egna verksamheten fungerar säkert och med så få störningar och skador som möjligt. Föreliggande policy anger stadens inriktning för säkerhetsarbetet och betonar att staden ska verka för att Stockholm är en trygg och säker stad att bo, arbeta och vistas i. Policyn anger att god säkerhet ska uppnås i stadens verksamheter och dess ansvarsområden samt att konsekvenser av de skador som uppkommer minimeras och kostnader minskas. Arbetet ska fokusera på förebyggande insatser. Det ska finnas planering för hur risker och sårbarhet i största möjliga mån undanröjs och hanteras, samt förmåga att säkerställa ett bevarat förtroende för driften av stadens verksamheter. Målet för stadens säkerhetsarbete är att tillförsäkra anställda, brukare/kunder, invånare, och andra aktörer en god säkerhetsnivå. Föreliggande policy omfattar all verksamhet inom staden.

BEREDNING

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och arbetats fram i samverkan med S:t Erik Försäkrings AB och Stockholms brandförsvaret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2007 är i huvudsak av följande lydelse

Säkerhetspolicy

Föreliggande policy omfattar all verksamhet inom staden. Policyn anger inriktning, mål, ansvar och rollfördelning för stadens säkerhetsarbete samt principer för utbildningsinsatser och övning. Policyn anger lägsta ambitionsnivå för säkerhetsarbetet och är normerande för stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Målet för stadens säkerhetsarbete är att tillförsäkra anställda, brukare/kunder, invånare, och andra aktörer en god säkerhetsnivå. God säkerhet innebär att både faktisk och upplevd säkerhet ska eftersträvas. Det ska ske genom att staden, dess verksamheter och medarbetare, har kunskap om hur verksamheten bedrivs på ett säkert sätt. Planering ska finnas för hur risker och sårbarhet i möjligaste mån undanröjs och hanteras, samt förmåga att säkerställa ett bevarat förtroende för driften av stadens verksamheter. Skador på människor, miljö och egendom ska förhindras och begränsas genom fungerande samverkan både internt inom stadens verksamheter och externt inom det geografiska området.

Årlig redovisning ska ange vilka åtgärder som vidtagits för att minska sårbarheten och vilka effekter det har fått. Rapportering av nämnders/styrelsers säkerhetsarbete ska

utföras i enlighet med Stockholms stads integrerade ledningssystem (ILS). Policyn fastställer hur uppföljningen ska ske av stadens olycks-, skade- och incidentstatistik både på verksamhetsnivå och för stadens som helhet.

En helhetssyn på stadens säkerhetsarbete är en förutsättning för ett samordnat och effektivt arbete. Stadsledningskontoret har för avsikt att i ett säkerhetsprogram för staden tydliggöra det samordnade stödet till förvaltningar och bolag för att skapa förutsättningar för ökad samordning mellan de olika säkerhetsområdena som till vissa delar går in i varandra. Vidare ska roller, ansvar och uppgiftsfördelning mellan stadsledningskontoret, S:t Erik Försäkrings AB och Stockholms brandförsvaret ytterligare förtydligas.

Riktlinjer och anvisningar för stadens säkerhetsarbete föreslås beslutas av stadsdirektören efter samråd med riskhanteringsrådet. Rådet kommer att diskutera risker, hot, prioritera förebyggande insatser och i förekommande fall föreslå åtgärder som stadsdirektören kan besluta om.

Stadens säkerhetsskyddsarbete

I Stockholm finns stora värden att skydda, värden som ska skyddas ur ett kommunalt, regionalt och ett nationellt perspektiv. Ett genomtänkt arbete och samverkan mellan olika nivåer ska skydda staden mot spioneri, sabotage och andra brott som kan hota rikets säkerhet samt skydda uppgifter som omfattas av sekretess och rör rikets säkerhet.

När det gäller säkerhetsskyddet behöver Stockholms stads samlade kunskap om risker och sårbarhet förbättras. Det förebyggande arbetet och planeringen för att minska risker och sårbarhet samt för att hantera konsekvenserna av en störning, allvarlig händelse eller extraordinär händelse behöver utvecklas vidare. En central samordning av stadens säkerhetsskyddsarbete är väsentligt för att staden ska kunna utveckla arbetet med säkerhetsskyddet.

De grundläggande kraven som säkerhetsskyddslagstiftningen ställer är att staden:

- gör en säkerhetsanalys för klargörande av vilka uppgifter i stadens verksamhet som ska hållas hemliga och vilka anläggningar och platser som behöver skyddas
- utövar tillsyn över säkerhetsskyddet
- utfärdar föreskrifter om säkerhetsskyddet
- gör säkerhetsprövning av personer vilka ska inneha befattningar i vilka de får del av, ska handlägga eller på annat sätt hanterar säkerhetskänsliga uppgifter
- säkerhetsklassar befattningar vars innehavare kommer att få del av, ska handlägga eller på annat sätt hantera säkerhetskänsliga uppgifter.

Stadsledningskontoret föreslår att Tom Setterwall utses som säkerhetsskyddschef och ges ansvaret för ledning, samordning och utveckling av strukturer för stadens säkerhetsskyddsarbete enligt ovan. Enligt förordningen ska det finnas en ersättare för säkerhetsskyddschefen. Stadsledningskontoret föreslår att Anita Lidberg, administrativ chef för stadsledningskontoret, utses som ersättare för säkerhetsskyddschefen.

Säkerhetspolicy för Stockholms stad

Inriktning

Stockholms stad ska verka för att Stockholm är en trygg och säker stad att bo, arbeta och vistas i. Staden ska arbeta för att god säkerhet uppnås i stadens verksamheter och dess ansvarsområden samt för att konsekvenser av de skador som uppkommer minimeras och kostnader minskas. God säkerhet innebär att både faktisk och upplevd säkerhet ska eftersträvas för anställda, brukare/kunder, invånare, och andra aktörer.

Stadens säkerhetsarbete ska fokusera på de förebyggande insatserna. Det förebyggande arbetet utgår från risk- och sårbarhetsanalyser där sannolikhet och konsekvens av olika händelser blir kända. Säkerhetsaspekter ska därför beaktas i all verksamhet, vid planering av ny verksamhet samt i planering av stadens utveckling. Människors liv och hälsa har högsta prioritet i stadens säkerhetsarbete.

Mål

Målet för stadens säkerhetsarbete är att tillförsäkra anställda, brukare/kunder, invånare, och andra aktörer en god säkerhetsnivå. Det innebär att staden, dess verksamheter och medarbetare ska:

- ha *kunskap om* hur verksamheten bedrivs på ett säkert sätt
- *planera* för hur risker och sårbarhet i största möjliga mån undanröjs/ska hanteras
- ha *förmåga* att säkerställa ett bevarat förtroende för driften av stadens verksamheter och förhindra eller begränsa skador på människor, miljö och egendom
- verka för *samverkan* både internt inom staden och inom det geografiska ansvarsområdet

Säkerhetsarbetet inom Stockholms stad ska utgöra en naturlig del av den dagliga verksamheten. En förutsättning för detta är att alla medarbetare har en hög riskmedvetenhet. För att målen om kunskap, planering, förmåga och samverkan ska uppnås krävs utbildning och övning, samt att säkerhetsarbetet kommuniceras aktivt och målgruppsanpassat, både internt och externt.

Ansvar och roller

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer säkerhetspolicyn för Stockholms stads nämnder och styrelser.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för stadens säkerhetsarbete. Stadsledningskontoret ansvarar för samordning, utveckling, utbildning, rådgivning och uppföljning av säkerhetsarbetet hos förvaltningar och bolag. Riktlinjer och anvisningar för stadens säkerhetsarbete beslutas av stadsdirektören. Dessa kommer före beslut att diskuteras i stadens riskhanteringsråd.

Nämnder och bolagsstyrelser

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerhetspolicyn efterlevs inom sina respektive verksamhetsområden. Rapportering av nämnders/styrelsers säkerhetsarbete ska utföras i enlighet med Stockholms stads integrerade ledningssystem (ILS). Alla skadekostnader ska särredovisas, både kostnader som ligger över och under självrisk.

Förvaltningar och bolag

Varje förvaltning och bolag ska ha en fastlagd plan för säkerhetsarbetet samt en särskilt utsedd säkerhetsamordnare. Förvaltningar och bolag ska rapportera in skador och incidenter i stadens gemensamma incidentrapporteringssystem.

S:t Eriks Försäkrings AB

S:t Erik Försäkrings roll är, förutom att försäkra, att handha incidentrapporteringssystemet samt att i samverkan med stadsledningskontoret och Stockholms brandförsvär stödja stadens förvaltningar och bolag i arbetet att identifiera risker, förebygga skador och minimera konsekvenser.

Stockholms brandförsvär

Brandförsvärets roll är att tillsammans med förvaltningar och bolag, förebygga och minimera skador på människor, miljö och egendom vid bränder och andra olyckor. Vidare ska brandförsväret inom sitt ansvarsområde utreda och rapportera olyckor samt under ledning av stadsledningskontoret och tillsammans med S:t Erik Försäkrings AB bistå stadens förvaltningar och bolag i det skadeförebyggande arbetet.

Stadens anställda

Alla anställda ska aktivt arbeta för en ökad säkerhet i stadens verksamheter och inom dess ansvarsområden. De anställda har ett ansvar för att rapportera hot mot verksamheten och att uppmärksamma möjligheter till ökad säkerhet. Anställda ska känna till och följa gällande säkerhetsbestämmelser inom den egna verksamheten samt ha en god risk- och krismedvetenhet.

Omfattning

All verksamhet inom staden omfattas av denna policy. Policyn omfattar alla förvaltningar och bolag, även den verksamhet som utförs av extern aktör på uppdrag av staden.

Utbildning och övning

Varje anställd inom Stockholms stad ska informeras och utbildas i säkerhetsfrågor i den omfattning som befattningen kräver. På varje arbetsplats ska finnas instruktioner

och riktlinjer som gör det möjligt för alla anställda att förstå sin roll och sitt ansvar i säkerhetsarbetet. Förtroendevalda ska erbjudas utbildning i säkerhetsfrågor i anslutning till sina uppdrag.

För att öka säkerhets- och riskmedvetenheten ska övningar göras kontinuerligt i stadens förvaltningar och bolag. Förtroendevalda i nämnder och styrelser ska erbjudas att delta i den omfattning som är möjlig och lämplig.

Uppföljning

För att följa upp att säkerhetsnivån är god ska uppföljning av säkerhetsarbetet genomföras i förvaltningar och bolag varje år, och resultatet ska redovisas till ansvarig nämnd eller styrelse.

Stadsledningskontoret ska årligen redovisa:

- En samlad bild av stadens olycks-, skade- och incidentstatistik.
- Vilka åtgärder som sammantaget vidtagits i stadens verksamheter under året för att minska sårbarheten och vilka effekter det har fått.

Beroende på resultatet av uppföljningen kan hela eller delar av materialet komma att sekretessbeläggas.